

(वीर सहिदहरूको संस्मरणमा कीर्तिपुर, काठमाडौँबाट प्रकाशित)

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

क्लिन द सिटी- वीएस शाक्यको पहिलो प्राथमिकता

काठमाडौँ । काठमाडौँ महानगरपालिकामा अध्याधिक मतले विजयी हासिल गर्नुहुने विद्या सुन्दर शाक्य (वीएस) ले घोषणापत्र अनुसार कार्य गर्दै जाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

राष्ट्रिय सभा गृहमा नतिजा घोषणापछि बाहिर निस्कँदा सय दिनमा १०१ काम गर्ने उद्घोष पनि गर्नुभयो । बुधबार राष्ट्रिय सभा गृहको हलमा प्रमाणपत्र ग्रहण, सपथ ग्रहण लिइसकेपछि

महानगरपालिकामा कार्यालय बागदरवार पुगी पद भार पनि सम्हाल्नु भयो ।

कुसीमा बस्दै निर्वाचित

पछिको पहिलो माइन्सुटमा 'महानगर: क्लिन द सिटी' शहर सफाई गर्ने कार्ययोजनाको फाइलमा पहिलो हस्ताक्षर मयेर शाक्यले गर्नुभयो । त्यही दिन बोर्ड बैठक पनि बसेको थियो ।

वर्ष १८, अंक ८, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ तहिला श्व. अष्टमी. वि. सं. २०७८ जेठ १८ गते शुक्रबार JUNE 2017 मूल्य रु. ५।-

“सैद्धान्तिक मत पाउनु आफैमा जित हो”

भक्तपुर । 'इमानदारीपूर्वक नैतिकरूपमा चुनाव लड्नु र आफ्नो सैद्धान्तिक मत पाउनु आफैमा जित हो । हामीले पाएको मत कुनै भूटो आश्वासन बाँडेर वा पैसा, जागिर, लोभलालच देखाएर आएको होइन, इमानदारीको मत हो । यसर्थ नेमकिपाका कुनै पनि कार्यकर्ता निराश हुनु आवश्यक छैन । बरु हारेको सिपाही भन्नु राम्रोसित लड्छु भन्ने उखान चरितार्थ गर्दै कार्यकर्ताहरू सचेत र संगठित हुँदै जनतामाझ जानुपर्छ ।'

उक्त विचार नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष एवं सांसद नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले जेठ १३ गते शनिबार नेमकिपा सूर्यविनायक नगर

समन्वय समितिको आयोजनामा सम्पन्न कार्यकर्ता भेला तथा धन्यवाद ज्ञापन कार्यक्रममा व्यक्त गर्नुभएको हो ।

उहाँले भक्तपुर जिल्ला शिक्षाको मात्र होइन, स्वास्थ्यको पनि नमूना जिल्लाको रूपमा अगाडि बढिरहेकोले यस अभियानमा कार्यकर्ता तथा जनताले निरन्तर साथ र सहयोग गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउनु भयो ।

अध्यक्ष रोहितले भन्नुभयो, 'पैसा, लोभलालचमा बिकेर भोट बेच्ने गलत संस्कार र बानीले भोलि देश नै गुम्ने खतरा छ । जनतालाई सचेत र संगठित पार्ने काम निरन्तर आवश्यक छ । उत्पादन श्रमसँग जोडिएको शिक्षाको

निम्ति खूप विश्वविद्यालयको प्रावधान अगाडि बढाएको तर ठूला भनाउँदा पार्टीहरूले टगारो हाल्नुले ती दलहरूको चरित्र उदाङ्गिएको छ ।'

नेमकिपा भक्तपुर जिल्ला समितिका कार्यवाहक अध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाईंले नेमकिपा जित्यो भने समाजवादी विचारले जरा गाड्छ र कम्युनिष्ट खोल ओढेका अन्य पुँजीवादी पार्टीको अस्तित्व खोज्नुपर्ने अवस्था आउँला भन्ने डरले अरू जोसुकै, जे-जसरी गरेर भए पनि जित्ने तर नेमकिपालाई हराउने अभियानका साथ अन्य पार्टीहरू ण्ड्यन्त्र, जालभेल, लोभलालचलाई हतियार बनाएर चुनावी मैदानमा उत्रेका छन्

भन्नुभयो ।

नेमकिपा सूर्यविनायक नगर समन्वय समितिका संयोजक सूर्यभक्त त्वातीको सभापतित्वमा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा समितिका सहसंयोजक रामेश्वर बोहरा, महेन्द्र बखुन्छे र नेक्रामसंघ सूर्यविनायक नगर समितिका अध्यक्ष मनशोभा त्वातीले पनि बोल्नुभएको थियो ।

नागरिक सम्वाद केन्द्रद्वारा नवनिर्वाचितलाई बधाई

कीर्तिपुर । नागरिक सम्वाद केन्द्र कीर्तिपुरले मंगलबार कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालयमा पुगी नवनिर्वाचित नगर प्रमुख र उप-प्रमुखलाई बधाई तथा शुभकामना प्रदान गर्नुभयो ।

नवनिर्वाचित प्रमुख रमेश महर्जनले एउटा कार्यक्रममा कीर्तिपुर नगरपालिकामा नेपालभाषालाई कामकाजी भाषाको रूपमा प्रयोग गर्ने उद्घोष गरेपछि केन्द्रले खुशी व्यक्त गर्दै सक्दो सहयोग गर्ने पत्र बुझाएको थियो । पत्रको पाठ श्रीकृष्ण महर्जनले

वाचन गरी सुनाउनु भएको थियो भने पत्र केन्द्रका रजनी मिलाले प्रमुखलाई हस्तान्तरण गर्नुभएको थियो ।

सो कार्यक्रममा प्रा.डा. तुषु बहादुर महर्जन, प्रयागमान प्रधानले पनि बोल्नुभएको थियो । त्यसक्रममा मेयर रमेश महर्जनले कीर्तिपुर नगरमा रहेका नेपालभाषा र तामाङ्ग भाषाको भाषा र संस्कृति, संरक्षण र सम्बर्द्धन, प्रवर्द्धन गर्न तयार रहेको बताउँदै नागरिक र बुद्धिजीविहरूको सहयोग आवश्यक रहेको बताउनुभयो ।

एयर होस्टेज प्रज्ञाको स्वास्थ्यमा सुधार

काठमाडौँ । लुक्लाको लागि काठमाडौँबाट उडेको गोमा एयरको कार्गो प्लेन ल्यान्डिङ गर्ने समयमा रुखमा ठोकेर दुर्घटना भएको थियो । सो दुर्घटनामा परी घाइते भएका कीर्तिपुरकी प्रज्ञा महर्जनको स्वास्थ्य सुधार हुँदै आएको परिवारले जनाएको छ ।

जेठ १२ गते भएको दुर्घटनामा परेकी प्रज्ञालाई १४ गते काठमाडौँ ल्याई ग्राण्डी अस्पतालमा उपचार छ ।

त्यस घटनामा परी पाइलट पारसकुमार राई र को-पाइलट सृजन मानन्धरको निधन भएको थियो ।

उक्त घटना कसरी भयो भनेर अनुसार गर्न तीन सदस्यीय छानविन आयोग गठन भएको छ ।

त्यस घटनामा परी घाइते प्रज्ञा महर्जनको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दैछौं ।

थप समाचार पृष्ठ ६मा

जेठ २१ गते नयाँ प्रधानमन्त्री

काठमाडौँ । जेठ १० गते प्रम प्रचण्डद्वारा नेपाली कांग्रेससँग १० महिनाअघि गरेको भद्र सहमति अनुसार पदबाट राजीनामा दिएपछि सृजना भएको नयाँ परिस्थितिमा देशले यही जेठ २१ गते नयाँ प्रम पाउने भएका छन् ।

राष्ट्रपतिद्वारा प्रम प्रचण्डको राजीनामा स्वीकृति गर्दै ७ दिनभित्र सहमतीय सरकार गठन गर्न आह्वान गरेको थियो । ७ दिनभित्र जेठ १८

सम्ममा कुनै पनि दलले सहमति सरकार गठन नभएपछि नेपालको संविधान २०७२ धारा २९८ को उपधारा ३ बमोजिम बहुमतीय सरकार गठनको प्रक्रिया सुरु गर्न राष्ट्रपतिद्वारा व्यवस्थापिका संसदमा पत्र पठाएको हो ।

संसदका प्रमुखले यही जेठ २१ गते बहुमतीय प्रक्रियाबाट प्रम चुन्न १९ गतेभित्र उम्मेदवारी हाल्न कार्यसूचि प्रकाशित गरेको छ ।

कीर्तिपुर नपा कार्यपालिका निर्विरोध

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नगरपालिकामा नयाँ कार्यपालिका चयनमा निर्विरोध निर्वाचित भएका छन् ।

नगरपालिकामा ५ जना महिला र ३ जना पिछडिएको अल्पसंख्यक वर्गबाट निर्वाचित गर्ने प्रावधान अनुसार जेठ २० गते

निर्वाचनको कार्यातालिका प्रकाशित गरेतापनि एमालेका तर्फबाट ५ जना महिला र पिछडिएकाबाट २ जना गरी ७ र माओवादी केन्द्रका

१ जना पिछडिएका अल्पसंख्यक वर्गबाट मात्र मनोनयन दर्ता भएकोले निर्विरोध निर्वाचित भएको निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय

कीर्तिपुरका अधिकृत गजेन्द्र बहादुर सिंहले सहिदलाई जानकारी दिनुभएको हो । निर्विरोध निर्वाचित

कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूलाई यही २० गते प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने पनि वहाँले बताउनुभयो ।

कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालयको सिलबन्दी प्रस्ताव आह्वान सम्बन्धीको सूचना ।

सूचना प्रकाशित मिति: २०७८/०२/१५

यस कीर्तिपुर नगरपालिका क्षेत्र भित्रमा ढल निकासको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन (डि.पि.आर.) तयार गर्नका लागि ईच्छुक सम्बन्धित कार्यको अनुभवी रजिष्टर्ड परामर्शदाताहरूबाट चालू आर्थिक वर्षका लागि नविकरण भएको इजाजत पत्र, स्थायी लेखा नम्बर दर्ता प्रमाण पत्र एवं मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र, व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्र संलग्न गरी सिलबन्दी प्रस्तावको सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ औं दिनसम्म कार्यालय समयभित्र प्रस्ताव पत्र खरिद गरी १६ औं दिनको अपरान्ह २:०० बजे भित्र सिलबन्दी प्रस्ताव पेश गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । साथै यस सम्बन्धी अन्य कुनै पनि कुरा बुझ्नुपरेमा विदाको दिन बाहेक कार्यालय समयमा योजना शाखा/खरिद ईकाईमा वा फोन नं. ८-३३२२०५ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।

कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालय
देवढोका, कीर्तिपुर

हार्दिक धन्यवाद

स्थानीय तहको निर्वाचन- २०७८ मा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका मेयर, उपमेयर र वडा अध्यक्ष एवं वडा सदस्यहरूलाई आफ्नो अमूल्य मतदान जारी देश र जनताको हितमा थप योगदान दिन सहयोग गर्नुभएकोमा सम्पूर्ण मतदाताहरूमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

नेपालको राजनीतिक इतिहासमा प्रकाश स्तम्भको रूपमा क्रियाशील देश र जनताको स्वार्थलाई आफ्नो पार्टीको स्वार्थ ठान्ने पार्टीलाई दिइएको मतको कदर गर्दै अगाडि बढ्ने प्रण गर्दछौं ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टी

काठमाडौँ नगर निर्वाचन परिचालन समिति
काठमाडौँ

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघ

राजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक ९, २०७४ जेठ १९ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लव - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

दोस्रो चरणको निर्वाचन र सरकारको चरित्र

२० वर्षपछि स्थानीय तहको निर्वाचनको पहिलो चरणमा ३४ जिल्लामा निर्वाचन सम्पन्न भई नतिजासमेत सार्वजनिक भैसकेको छ ।

नव निर्वाचित पदाधिकारीहरूबाट कार्यभार सम्हाली कार्य संचालन समेत गरिसकेका छन् ।

बैशाख ३१ गतेकै मितिमा तय भएको नेपालकै तराई भागका चार वटा प्रदेश १, ३, ५ र ७ मा जेठ ३१ गते तोकियो । जेठ ३१ को निर्वाचनलाई असार ७ मा गर्ने सरकारले निर्णय गरेको दुई दिनपछि फेरि १४ गतेको लागि सारिएको छ ।

मधेस केन्द्रित दललाई पनि निर्वाचनमा सहज वातावरणमा सहभागी गराउन सरकारले चालेको कदमले सरकारको कमजोरी जनमानसमा देखा परेको छ ।

सरकारको कमजोर चरित्रलाई मधेसी पार्टीकाले कहिले तहको संख्या थप्ने, कहिले पार्टीको चिन्हको सवाल त कहिले संविधान संशोधनको वार्गेनिङ्गमा अगाडि बढ्ने प्रेरणा मिलेको छ ।

राज्यले निर्णय गरिसकेपछि लागू गर्न नसक्नु दुरदृष्टिको अभाव हो । निर्णय नगरुन्जेल सय पटक छलफल र संवाद गर्न सकिन्थ्यो र गर्नुपर्दछ ।

नेपालको राजनीतिमा सत्तासिनहरूको बिदम्बना नै भन्नु पर्दछ । निर्णय आफैले गर्दै न अरुको आदेशमा गरिन्छ ।

देश र जनताको चाहना र भावनालाई होइन अरुको स्वार्थमा गरिन्थ्यो तब पटकपटक निर्णय ढेरिन्थ्यो ।

यस्तो पराकाष्ठ मनस्थितिले देश अगाडि बढ्न सक्दैन ।

स्थानीय तहको नेतृत्व र राजनीतिक रोडम्याप

– अमृतनाथ तिमल्सिना

बहुप्रतिक्षित स्थानीय तहको पहिलो चरणको निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । मतदाताले आफ्नो अभिमतअनुसारको राजनीतिक नेतृत्व प्राप्त गरिसकेका छन् । नागरिकहरूलाई अधिकार सम्पन्न गराउने अभिप्रायले राजनीतिक दलहरूको अगुवाइमा भएको गणतन्त्र, संघीयता र समावेशी तथा समानुपातिक व्यवस्थाको उच्चतम प्रयोगसहित स्थानीय सरकार गठनको अभ्यासले मूर्तता पाएको छ । जनताले बुझ्ने भाषामा अधिकारको सिंहदरबार आफ्नो आँगन करेसामा पुगेको छ । आम नागरिकलाई अधिकारसम्पन्न एवं सुखी र समृद्ध बनाउने दृढ संकल्पलाई व्यावहारिकताको कसीमा जाँच्ने दिनको सुरुवात भएको छ । जुन दिन निर्वाचन कार्यालयबाट निर्वाचितको प्रमाणपत्र ग्रहण गर्ने काम भयो, जुन दिन सपथ ग्रहणको कार्यक्रम आयोजना भयो, हो त्यही दिनबाट सुरु भयो राजनीतिक नेतृत्वको परीक्षणकाल । यो स्थानीय तहको निर्वाचनबाट आएको राजनीतिक नेतृत्वको करिब एक कार्यकाल नै परीक्षण कालको रूपमा जनताको बीचमा रहनेछ ।

स्थानीय तहको यो राजनीतिक नेतृत्व दोस्रो जनआन्दोलनपछि उदाएको राजनीतिक अभियानको उत्तराधिकारीको रूपमा जनतामाभ्र स्थापित छ । गणतन्त्रको वकालती गरेर समाजवादउन्मुख राज्य व्यवस्थाका वकालती गर्ने राजनीतिक दलका कार्यकर्ताहरू स्थानीय सरकारको प्रमुख, उपप्रमुख वडाध्यक्ष र सदस्यहरूमा निर्वाचित भएका छन् । अब जनताले एउटा पार्टीको केन्द्रीय घोषणापत्र, केन्द्रीय नीति र कार्यक्रम त्यो दलबाट निर्वाचित भएको उसको वडाअध्यक्ष र वडासदस्यसँग दाँजेर हेर्छ र त्यसको आधारमा दीर्घकालीन राजनीतिक धारणालगायतका महत्वपूर्ण फैसलाहरू गर्छ । स्थानीय तहका हरेक जिम्मेवार पदका पदाधिकारीहरूले देख्ने लक्ष्य, बोक्ने उद्देश्य र गर्ने व्यवहारहरूले त्यो पार्टीको राजनीतिक उद्देश्यलाई जनतामाभ्र कसरी दीर्घकालीन ढंगले स्थापित गराउँछ भन्ने कुरा निर्देश गर्छ ।

लामो समयपछि भएको स्थानीय निर्वाचन भएका कारण पछिल्लो स्थानीय तहको निर्वाचन पछिका स्थानीय स्तरका निर्वाचनका आकांक्षीहरूको जाम भएका कारण यो पटकको निर्वाचनबाट योग्य एवं अनुभवी

व्यक्तिहरूसँगै नयाँ पुस्ताको पनि प्रतिनिधित्व भएको छ । निर्वाचनहरू भड्किला र खर्चिला भएका कारण त्यसका विविध प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष असरहरूबाट ग्रसित वातावरणबाट पनि निर्वाचनमा सहभागिता प्रभावित भएको छ । यसका विभिन्नखाले असरहरू निर्वाचनपश्चात चयन भएको नेतृत्वका विभिन्न विधि व्यवहारहरूमा झल्कनु त्यो स्थानीय तह र राजनीतिक दलका लागि दीर्घकालीन घाटाको विषय हो ।

स्थानीय तहका विजेताहरू राजनीतिक तथा वैचारिक र सांगठानिक एवं व्यावहारिक रूपमा राम्रोसँग स्थापित नभएकाहरू पनि हुन सक्छन् । तिनलाई व्यवस्थित गर्दै, प्रशिक्षित गर्दै लैजान जरुरी छ । यो राजनीतिक दलीय व्यवस्था भएका कारण स्थानीय तह पनि दलीय व्यवस्थाकै सहभागितालाई प्रधान मानेर निर्वाचन भएको छ । केही स्थानमा बाहेक दलविहिन उम्मेदवारहरूले विजय हासिल गरेको पनि कमै रहेको छ । यसरी निर्वाचित हुँदा कतिपय कम राजनीतिक तथा वैचारिक क्षमता भएका उम्मेदवारहरूले पनि विजय हासिल गरेका छन् । त्यस्तालाई राजनीतिक तथा वैचारिक र सांगठानिक रूपमा प्रशिक्षित गर्दै जनतामाभ्र स्थापित गराएर लैजानुपर्छ । कतिपय आर्थिक पृष्ठभूमि अत्यन्तै प्रभावशाली भएका कारण व्यावसायिक सफलताको उदाहरणको रूपमा पनि आएका हुन सक्छन् त्यस्तालाई पनि राजनीतिक सांगठानिक बनाएर लैजानुपर्छ । विधि, नीति, सिद्धान्त र संगठनको अधिनस्थ व्यक्ति हो हुन्छ भन्ने कुरा बुझाउन सकेमात्रै स्थानीय तहको नेतृत्वले राजनीतिक मार्ग पहिल्याउन सक्छ ।

राजनीतिक नेतृत्वले राजनीतिक मार्गमै स्थानीय तहलाई नेतृत्व दिनुपर्छ । यी स्थानीय तहहरू अधिकार सम्पन्न छन् । यी केवल प्रशासनिक संरचनामात्रै होइनन् र राजनीतिक संरचनामात्रै त हुँदै होइनन् । आर्थिक स्रोत, राजनीतिक र प्रशासनिक स्रोत तथा संगठन अधिकारसम्पन्न निकाय हो । त्यसैले यो नेतृत्वसँग नागरिकका अत्यधिक अपेक्षा सपना र सम्भावनाहरू जोडिएका छन् । समाजवाद लक्षित कार्यक्रम अबको मुलुकको लक्ष्य हो । त्यो लक्ष्य प्राप्त गर्न सक्ने कार्यक्रम बनाउने राजनीतिक नेतृत्वलाई जनताले अनुमोदन गरेको हो । अब यो राजनीतिक नेतृत्वले जनतालाई समाजवादमा

पुर्‍याउने कार्यक्रम दिन सक्नुपर्छ । निर्वाचनको प्रक्रियामा सहभागी भएका कतिपय आफ्नो राजनीतिक जीवनको अन्तिम पद हो यही बेला कमाउनुपर्छ भन्ने सपना बुन्न लाग्ने सम्भावना र कतिपय पूँजीपतिको दबाब र प्रभावमा पदमा पुगेकाहरूले पूँजीपतिको हितमा हुने गरी स्थानीय तह सञ्चालन गर्ने खतराबाट जोगाउन पनि यो नेतृत्वलाई राजनीतिक मार्गदिशा जरुरी छ ।

अहिलेको एउटा नयाँ पुस्ता सामाजिक कामको लोकप्रियताका हिसाबले, आर्थिक सवलीकरणको पक्षले वा प्रचारको कारणले स्थापित भएको पुस्ता छ । स्थानीय तहको शासकीय नेतृत्वमा नै पुगेको त्यो पुस्ताले व्यावहारिकतामा आफूलाई ढाल्दै यथार्थतामा आधारित भएर रुपान्तरण र सशक्तिकरणको खाका कोर्न जरुरी छ । अन्यथा निराशाले क्रियाशिलतालाई छोप्ने निश्चित छ । अर्को एउटा खतरा छ राजनीतिमा आर्थिक पृष्ठभूमिको प्रभावका कारण बिग्रने सम्भावना । निर्वाचनको बेलामा वा अन्य समयमा पूँजीपतिको प्रभावमा हुने राजनीतिक क्रियाकलापको प्रतिफल लिने हिसाबले स्थानीय तहका नेतृत्वहरू उपयोग वा परिचालित हुन सक्छन् जसका कारण स्थानीय तहसम्म नै पूँजीवादको दबदबा हावी हुन्छ । जसका कारण स्थानीय सम्भावना, प्राकृतिक स्रोत साधन, उत्पादनमा स्रोत सम्बन्धहरू सबैमा पूँजीवादी हस्तक्षेप हुन्छ । त्यसैले स्थानीय उत्पादन सम्बन्ध र मानव स्रोत एवं सम्भावनाहरू सबैलाई समाजवादी नीति र संरचनामा गोलबद्ध पारेर लैजानका लागि पनि यो स्थानीय तहको नेतृत्वलाई राजनीतिक मार्गनिर्देश गर्न जरुरी छ ।

संविधानले नै मुलुकलाई समाजवादउन्मुख बाटोमा लैजानका लागि आवश्यक कार्यक्रम तय गर्न निर्देश गरिरहँदा स्थानीय तहका कामहरू अर्धसामन्तवादी, दलाल पूँजीको संरक्षण एवम् पक्षपोषण गर्ने खालका र पूँजीवादलाई संस्थागत स्पेश दिने खालका हुनसक्ने खतराबाट जोगाउन जरुरी छ । लोककल्याणकारी राज्य व्यवस्थाको अनुभूति दिने, उत्पादन सम्बन्धमा श्रमिक वर्गको सम्मान स्थापित गराउने, श्रमको मूल्य निर्धारण श्रममैत्री हुनेलगायतका विषयहरूको स्थानीय तहमै न्यायिक निरूपणको अनुभूति गराइनु पनि अबको चुनौती रहेको छ ।

विगतका स्थानीय निकायका कमजोरीका रूपमा रहेका काम सिक्दै कार्यकाल सकिने, अधिकारको दम्भले आफैले प्रतिनिधित्व गरेको राजनीतिक दल र नेतृत्वलाई नै नटेर्ने, राजनीतिक नीति सिद्धान्तभन्दा व्यक्तिगत राजसी (सामन्ती) शैलीमा नेतृत्व चलाउन प्रयास गर्ने, योजना तथा बजेटमा गिद्धेदृष्टि राखेर अपारदर्शी र भ्रष्ट क्रियाकलापहरू हुनसक्ने खतराबाट जोगाउन पनि प्रशासनिक पारदर्शिता, राजनीतिक प्रतिबद्धता र निष्ठालाई परीक्षाको कसीमा उभ्याउन आवश्यक हुन्छ ।

अधिकार र कर्तव्यको सन्तुलित सम्बन्धबाट मात्रै संस्थागत विकास सम्भव हुन्छ । स्थानीय तहका असीमित अधिकार र दायित्वहरू छन् । यी दायित्वहरू बहन गर्न सक्ने र अधिकारहरू क्षेत्राधिकारभित्र रहेर आवश्यकताका आधारमा प्रयोग गर्ने राजनीतिक नेतृत्वले मात्रै सही ढंगमा स्थानीय तहको नेतृत्व प्रदान गर्नेछन् । विकेन्द्रीकरणको जगमा भएका विकासका अभ्यासहरूबाट जनताले योजनाको चयन र कार्यान्वयन प्रक्रियामा आफ्नो सहभागिताको मोडल स्थापित गरिसकेका छन् । आफूले तिरेको कर आफ्नै विकासका लागि भन्ने कुरालाई व्यावहारिक ढंगले आफ्नो व्यावसायिक जीवनमा जोडेर वैज्ञानिक र प्रगतिशील करको सोच जनतामा आईसकेको छ । खुला र पारदर्शी समाज तथा जनउत्तरदायी राज्यसंयन्त्रको परिकल्पना नागरिकहरूले पछिल्लो दशकमा सिकेको मुख्य उपलब्धी हो । नागरिकहरूको सचेतताको अनुपातलाई पछिल्लो स्थानीय तह निर्वाचनमा व्यक्त अभिमतबाट पनि अनुमान गर्न सकिन्छ । त्यसैले स्थानीय तहको नेतृत्वमा रहेकाहरूले आफ्नो कार्यशैलीलाई जनअपेक्षाअनुसार बदल्न नसक्ने हो भने राजनीतिक दलसम्बद्ध भएर जितेका उम्मेदवारहरूले विधि नीति र सिद्धान्त एवं संगठनको सोच र शैलीलाई स्थापित गराएर नजाने हो भने न त्यो पदाधिकारीको दीर्घकालीन राजनीतिक भविष्य रहन्छ न ऊ आबद्ध राजनीतिक दलको नै । त्यसैले यो निर्वाचनलगत्तै राजनीतिक दलहरूले स्थानीय तहमा निर्वाचन आफ्नो कार्यकर्ता पंक्तिलाई स्थानीय तहमा निर्वाचित भएपछिका आफ्ना कार्यभारहरूको सम्बन्धमा दिक्षित गर्न जरुरी छ । प्रशिक्षित गर्न जरुरी छ । सिकाउन जरुरी छ । राजनीतिक दलले सारेको लक्ष्यसम्म जाने बाटो कोर्न जरुरी छ ।

पुष्पकमल दाहालको १० महिने कार्यकालका १२ ठगी

— गुरू भट्टराई

। माओवादीका नेता वर्षमान पुन र कृष्णबहादुर महारालाई तारन्तार दिल्ली बोलाइयो र नयाँ सरकार गठनको सुत्र सुभाइयो । त्यसबेला वर्षमान र कृष्णबहादुर महाराले दुनियाँले सुन्नेगरी भनेका छन्- 'हामी नै सरकारमा हुने, अनि हामी नै जेल जानुपर्ने स्थितिमा कसरी सरकारमा रहन सकिन्छ ?' दाहाल देश दुनियाँका लागि होइन हेगको त्रासबाट क्षणिक भए पनि मुक्त हुनका लागि नयाँ गठबन्धन बनाउन बाध्य थिए भन्ने लुकेन । कुनैबेला मधेसी मोर्चाको आन्दोलन छोडेर संविधान निर्माण गर्न एम्बुस तोडेर आएँ भन्ने दाहाल प्रधानमन्त्री बन्नुअघि रत्नपार्कमा रिले अनसन नामको मधेसी मोर्चाको बिसर्जन भएको कथित आन्दोलन स्थल पुगेर 'म बरालिएको थिएँ, अब माइत फर्केर आएको छु । मलाई प्रधानमन्त्री हुन सघाउनुपर्ने, तपाईंहरूको आन्दोलनमा मेरो समर्थन छ' भन्न पुगे । त्यसैले दाहालले सम्बोधनमा गरेको दाबी भ्रुटोमात्र होइन मुलुकमाथिको ठगी हो । मुलुकमा राजनीतिक तनाव सकिन लागेकाले फेरि तनावमा लैजाने अस्त्रको रूपमा दाहाल प्रधानमन्त्री बनेका थिए ।

दाहालले तात्कालीन प्रधानमन्त्री केपी ओलीलाई बिहानबेलुकै भन्ने एउटै विषय थियो 'सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोगद्वारा युद्धकालीन सबै अपराध माफी दिन सक्ने ढंगको कानुन निर्माण गरिदिनुपर्ने, नत्र हामीलाई अफठेरो पर्छ ।' सरकारको प्रधानमन्त्रीले गर्नसक्ने कुरै थिएन त्यो । कसैले गरेका अपराधबाट मुक्त गर्न आधुनिक राज्यको प्रधानमन्त्रीसक्षम छैन । आज ११ महिनापछि सत्ताबाट बाहिरिँदा दाहालको हेग जाने त्रास समाप्त भयो त ? सत्तामा १० महिना बिताएर त्यस दिशामा उनले केही सिक्को भाँचे ?

३. 'बीस घण्टासम्मको लोडसेडिङ्ग थियो मैले अन्त गर्ने' भन्ने प्रमको अर्को दावी छ । अझ दुई महिनामा खिम्ती आयोगना बनाएँ, भारतसँग विद्युत् आपूर्ति गर्ने र लोडसेडिङ्ग अन्त्य गर्ने भन्ने भ्रूट दाहालले बोले । खिम्ति आयोगना २ महिनामा बनेको हो ? केपी ओली प्रधानमन्त्री रहेकै बेला नाकाबन्दीको बेला पनि छिटो खिम्ती बनाउनुपर्छ भनेर परियोजना निर्माणस्थलमा इन्धन आपूर्ति गरिएको र द्रुतगतिमा त्यसको निर्माण गरेको होइन ? कि दाहाल प्रधानमन्त्री भएपछि खिम्ती निर्माण सुरु भएको ? मुजफ्फरपुर ढल्केवर प्रसारण लाइनको सुरुवात केपी ओलीले गरेको होइन ? त्यसको तस्बिर पनि मिडियामा छ त ? सबै काम अन्तिम टुङ्गोमा पुगेपछि टुप्लुक्क प्रधानमन्त्री हुन आइपुगेका दाहालले आफूले लोडसेडिङ्ग अन्त्य गर्ने भन्ने भनाइ भ्रूटो छ ।

ओली सरकार आएपछि विद्युतको लोडसेडिङ्ग अन्त कसरी गर्ने भन्ने आधा दर्जन तात्कालीन र दीर्घकालीन योजना प्रस्तुत हुँदा मजाक उडाउने काँग्रेस र

माओवादी थियो । एक वर्षभित्रमा आधारभूत रूपमा लोडसेडिङ्ग अन्त गर्ने भन्ने कुरा विगतको ओली सरकारको नीति तथा कार्यक्रममै आएको थियो । जसअनुसार निर्माणाधीन आयोजनालाई द्रुत गतिमा सम्पन्न गर्ने र अरु अपुग बिजुली ढल्केवर र नेपालगञ्ज करीडरमा क्रस बोर्डर ट्रान्समिसन लाइन निर्माण गरेर भारतबाट आयात गर्ने । यसका निम्ति भारतसँग विद्युत् खरिद सम्झौता गर्ने । त्यसै योजनामार्फत नेपालका आयोजनाबाट थपिएको बिजुली र भारतबाट आयात गरेको बिजुली राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोडेरपछि हाम्रो माग र आपूर्तिको स्थिति सहज बन्थ्यो । तर प्रधानमन्त्री यस्तो दावी गर्छन् कि मानौं हाम्रो प्रसारण लाइनमा पुग्दो बिजुली थियो, त्यसको व्यवस्थापन नभएर जबरजस्ती लोडसेडिङ्ग गराइएको थियो । दाहाल प्रम हुँदा मुलुकमा लगभग ७०० मेगावाट वर्षायाममा उत्पादन हुन्थ्यो, हिउँदमा उत्पादन घटेर ३०० मेगावाट हाराहारी पुग्थ्यो । हिउँदमा उत्पादन हुने ३०० मेगावाट विद्युत् एक पिट्की पनि लस हुँदैन भन्ने मान्ने हो भने के दाहाल सरकारले त्यही ३०० मेगावाट विद्युत् व्यवस्थापन गरेर मुलुकमा लोडसेडिङ्ग घटाएका हुन् ? हाम्रो माग त्यही ३०० मेगावाट मात्रै हो ? त्यसो हैन भने यो १० महिनामा दाहालले कुन आयोजना सुरु गरेर कति मेगावाट विद्युत् हाम्रो प्रसारण लाइनमा थपे र लोडसेडिङ्ग घटाए ?

दुई महिनामा मैले माथिल्लो खिम्ती बनाए भनेर प्रधानमन्त्रीले सारा जग हँसाएका छन् । २ महिनामा कुनै विद्युत् आयोजना निर्माण हुन्छ ? कि यो आयोजना उहिले सुरु भएर सकिने चरणमा थियो ? सकिने चरणमा रहेका आयोजनाबाट थपिएको विद्युत् र भारतबाट आयात गरेर प्रसारण लाइनमा थपिएको विद्युत् जसमा दाहाल सरकारको कुनै भूमिका छैन, लाई आधार बनाएर मैले लोडसेडिङ्ग घटाएँ भन्नु दिउँसै रात पार्ने भ्रमबाहेक केही हैन । माग र आपूर्तिको सामान्य ज्ञान नभएका मान्छेले सामाजिक सञ्जाल र पत्रपत्रिकामा गर्ने हल्लालाई आधार बनाएर नचाहिँदो जस लिन खोज्नु अर्को बेइमानी हो ।

४. आफू प्रम भएपछि १ प्रतिशतभन्दा तल रहेको आर्थिक वृद्धिदर ७ प्रतिशत पुर्‍याएको दाबी गरेका छन् दाहालले । आर्थिक प्रसारण लाइनको सुरुवात केपी ओलीले गरेको होइन ? त्यसको तस्बिर पनि मिडियामा छ त ? सबै काम अन्तिम टुङ्गोमा पुगेपछि टुप्लुक्क प्रधानमन्त्री हुन आइपुगेका दाहालले आफूले लोडसेडिङ्ग अन्त्य गर्ने भन्ने भनाइ भ्रूटो छ ।

ओली सरकार आएपछि विद्युतको लोडसेडिङ्ग अन्त कसरी गर्ने भन्ने आधा दर्जन तात्कालीन र दीर्घकालीन योजना प्रस्तुत हुँदा मजाक उडाउने काँग्रेस र

हावादारी भनेको होइन ? अनि त्यही नीति कार्यक्रमले हासिल गरेको सफलता मेरो भन्ने ? कसले पत्याउँछ ? यो १० महिनामा दाहाल सरकारले नीति कार्यक्रम र बजेट ल्याएको कसैलाई सम्झना छ ? छैन भने अर्काको नीति कार्यक्रम र बजेटले हासिल गरेको प्रगतिको जस किन लिने ?

५. फास्ट ट्रयाक आफूले नेपाली लगानीमै बनाउन लागेको भनेर प्रधानमन्त्रीले आफ्नो सरकारको उपलब्धिको रूपमा व्याख्या गरेका छन् । ओली सरकारले भारतलाई फास्टट्रयाक दिएर भनेर संसदसमेत अवरोध गर्ने काँग्रेस जिउँदै छ । भारतलाई दिन लागेको फास्टट्रयाक आफैले बनाउने भनेर ओली सरकारले यस आर्थिक वर्षको लागि १५ अर्ब रूपैयाँ छुट्याएको थियो । जसले फास्टट्रयाक आफै बनाउने भनेर बजेट छुट्यायो, त्यसले होइन रे, जसले भारतलाई दिने भनेर लविङ्ग गर्यो पछि जनदबाबले पछि हट्न बाध्य भयो । अनि मैले गर्ने रे । तथ्यलाई त नबंग्याउनु नि प्रधानमन्त्री भइसकेको मान्छेले । दाहाल सरकार बनेपछि फास्टट्रयाक भारतलाई नदिने निर्णय गरेर प्रचण्ड सरकार फास्टट्रयाक बन्नै नदिने खेलमा लाग्यो भन्दै गृहमन्त्री बिमलेन्द्र निधिले भनेको कुरा कसैले बिसँको छ र ? जनदबाब थेग्न नसकेर भारतलाई दिनबाट जोगिएको द्रुतमार्ग आफैले बनाउने निर्णय गर्ने भन्न त लजाउनुपर्ने हो नि प्रधानमन्त्रीले । पूर्ववर्ती सरकारले नीति कार्यक्रम र बजेटमार्फत सुनिश्चित गरेको विषय द्रुतमार्ग कसरी दाहालले सुनिश्चित गरे ?

६. हुलाकी राजमार्ग नेपालले आफै बनाउने भनेर भारत सरकारसँग आफूले पहल गरेको अर्को भ्रूटो विवरण प्रधानमन्त्रीले पेश गरे । भारतीय लगानी र भारतीय ठेकेदारले १० वर्षमा १० किमि बाटोसमेत निर्माण नगरेपछि केपी ओलीले प्रधानमन्त्रीको हैसियतमा भारत भ्रमण गर्दा भारतले केवल लगानी गर्ने र नेपाल आफैले निर्माण गर्ने भनेर सम्झौता गरिएको होइन ? त्यही अनुसार पूर्ववर्ती सरकारले यस वर्षको बजेटमा १० अर्ब रूपैयाँ विनियोजन गरेको थियो । अब त्यो बजेट र कार्यक्रम पुष्पकमलको भयो ? 'मैले भारतसँग कुरा गरेर हुलाकी मार्ग नेपालले आफै बनाउने निर्णय गरेको हुँ' के भ्रूट बोलेको यस्तो । बजेट नचाहिँदो जस लिन खोज्नु अर्को बेइमानी हो ।

७. स्मार्टसिटी, आफ्नै स्याटेलाइट, पेट्रोलियम उत्खननको काम आफूले अधि बढाएको भनेर अर्को भ्रूट बोलेका छन् प्रमले । तराईका हुलाकी मार्गमा कम्तिमा १० वटा स्मार्टसिटी, सदरमुकाम जाने ४ लेनको बाटो, पूर्व पश्चिम राजमार्गलाई १६ लेनमा विकास गर्ने, तराइका गरिबहरूका निम्ति २० हजार घर निर्माण गर्ने, मध्यपहाडी मार्गमा व्यवस्थित ठूला सहरको विकास गर्ने, हरेक प्रदेशमा कृषि विश्वविद्यालय खोल्ने, पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषण गर्न दैलेखमा चिनियाँ अध्ययन टोली खटाउने, नवलपरासीमा फलाम खानी खोल्ने, अपर मुस्ताङमा

युरेनियम भएको पत्ता लगाएर सैनाको टोलीलाई त्यसको संरक्षण गर्न खटाउने काम ओली सरकारले सुरु गरेको हो । दाहाल सरकारले त्यस दिशामा विगत ११ महिनामा सिक्को समेत भाँचेको छैन । तर आफ्ना उपलब्धि भन्दै देश दुनियाँ ठग्न भ्याएका छन् उनले । आफ्नै स्याटेलाइट राख्ने कुरा अधि बढाइने छ भनेर पूर्ववर्ती सरकारले भन्दा पहिले काठमाडौँका सडकका खाल्डा पुरेर देखा भन्नेहरू अहिले नेपालले आफ्नै स्याटेलाइट राख्न टेण्डर प्रक्रिया पूरा गरेको भन्दै उपलब्धिको चाड खडा गर्दैछन् । ८. मेलम्ची आयोजना निर्माण गरेर उपत्यकालाई खानेपानीको व्यवस्था गरेको भन्न भ्याए दाहालले । यसमा त टिप्पणी गर्नु पनि लाज मर्नु हुन्छ । मेलम्ची आयोजनाको बाजा बजेको २५ वर्ष भो । विगत १० महिनामा दाहालले मेलम्चीको पानी ल्याइदिए भन्नु कि के भन्नु ? दाहाल सरकार आउनु पहिले नै आयोजना निर्माणमा थियो, सरकार हिँडिसक्दा पनि त्यो निर्माणमै छ ।

९. स्थानीय निर्वाचन गराएको भनेर उपलब्धिको अर्को चाड थपिएको छ । यसलाई बरु स्थानीय तह निर्वाचनबाट भाग्न नसकिएको भनेर स्वीकारेको भए सही हुन्थ्यो । स्थानीय निर्वाचन मंसिरमै गर्ने भनेर पूर्ववर्ती सरकारले आवश्यक कानुन अधि बढाएको थियो, त्यसलाई ६ महिनासम्म रोक्ने सफलता दाहालले पाए । चुनाव तयारी रोकेर संविधान संशोधनको बाजा बजाइएको थियो, त्यो अहिले पनि जारी छ । स्थानीय तह पुनर्संरचना आयोगको प्रतिवेदन ६ महिनासम्म बुझ्न प्रधानमन्त्रीले नै मानेनन्, आयोगसँग भागी भागी हिँडे । ८ महिनाको समय खेर फालेपछि बल्ल जनदबाबमा चुनाव घोषणा गर्यो । घोषणा गरेको चुनाव टार्न पनि विभिन्न बखेडा भिकेर दुई चरणमा बाँडे । अहिले दोस्रो चरणको चुनाव हुन नदिन फेरि स्थानीय तहको संख्या थप गरेर बखेडा भिकिएको छ । अझ राजीनामा दिएकै दिन निर्वाचन आयोगका पदाधिकारी बोलाएर चुनावको मिति सार्न प्रस्ताव राखे । बाध्यताले घिसारिएर चुनाव स्वीकार गर्न सरकार बाध्य भएको हो । यसले चुनाव गरेको होइन । त्यसलाई टार्ने संविधान संशोधन नगरी स्थानीय चुनाव हुनसक्दैन भनेर मुलुकको त्यत्तिको महत्त्वपूर्ण समय खेर फालेर आखिरमा संविधान संशोधन बिना आधा चुनाव गरेर भागेको छ प्रचण्ड सरकार । संविधान संशोधन बिना स्थानीय निर्वाचन हुँदैन भन्ने दाहाल सरकार आफैले आफूलाई गलत पुष्टि गरेको छ ।

१०. शान्ति प्रक्रियामा उल्लेखनीय काम भएको छ भनेर अर्को भ्रूट बोलेका छन् प्रमले । ओली सरकारले संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय मानवाधिकार संगठनको परामर्शमा द्वन्द्वकालीन घटनाको किनारा लगाउने कानुन निर्माण गर्दै थियो, तर माओवादीले द्वन्द्वकालीन सबै घटनामा आममाफी दिन सक्नेगरी कानुन

क्रमशः पृष्ठ ६ मा

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले देशका नाममा सम्बोधन गरेर पदबाट बिदा लिएका छन् । दाहाल नेतृत्वको काँग्रेस-माओवादी सरकार गठन हुँदा मुलुकमा सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट आइसकेको थियो । दाहाल सरकार बिदा हुँदासम्म मुलुकमा नयाँ नीति तथा कार्यक्रम र बजेट आएको छैन । सरकारले आफ्नो कार्यकालमा गर्ने कामहरूको मूल्याङ्कन उसले संसदमा पेश गरी अनुमोदन गरेको नीति तथा कार्यक्रम र त्यसले व्यवस्था गरेको बजेटमा आधारित हुने गर्छ । तर प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो कार्यकालको सफलता भन्दै विगतको ओली सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा प्रस्तुत भएका कार्यक्रमहरूको सफलतालाई फलाकेर आफूले गरेका कामहरू भन्दै देश र दुनियाँलाई ठगेका छन् । अनि काँग्रेस निकटका 'व्यवसायिक सम्पादक'हरू शेरबहादुरको सत्तागमनको निकट भविष्यप्रति कृतकृत्य हुँदै दाहालको उच्च प्रशंसा गरेका छन् ।

नौ-नौ महिनामा सरकार परिवर्तन, अझ निर्वाचनजस्तो संवेदनशील समयमा सत्ता फेरबदल गरी अस्थिरता सिर्जना गर्नुलाई 'भङ्ग सहमतिको पालना'को दर्जा दिइयो । मुलुकको स्थिरता, संवैधानिक स्थायित्व प्राथमिकता होइन मुलुकलाई सिण्डीकेटको शिकार बनाएर नौ-नौ महिनामा राज्यस्रोतको दोहन मानौं त्यस्ता सम्पादकहरूको नजरमा उच्च राजनीतिक संस्कार हो । ती सम्पादकहरूले पस्केका विचारको अन्तर्त्यमा नेपाल मामिलामा भारतीय मिसनको सफलता र देउवाको सत्तारोहण मुलुकको प्रगति हो भने आत्मनिर्भरतामा उठ्दै गरेको देशको गतिमा अवरोध गर्नु उनीहरूको दायित्व हो ।

दाहाल प्रधानमन्त्री पदबाट बिदा भएका मात्रै हुन् । जसले उनको गठबन्धन बनाइदिएको थियो त्यसले गठबन्धन टिकाउन राजीनामा दिनु भनेपछि गठबन्धनको निरन्तरताका लागि राजीनामा दिए । ओली सरकार ढाल्न दाहाल-देउवालाई जसले मित लगाइदिएको थियो र पालैपालो प्रधानमन्त्रीको रोल बाँडिदिएको थियो, त्यसैको आदेश पालना गर्न जारी निर्वाचनप्रति आशंका खडा गर्नु दाहालको नैतिक राजनीति होइन, मालिकप्रतिको बफादारी हो । अनि नेपालको आत्मनिर्भरता रोक्न जे-जे मिसन लिएर दाहाल आएका थिए, त्यो उनले आफ्नो कार्यकालमा पूरा गरे । बाँकी उनले जे-जे आफ्नो उपलब्धि भनेका छन् पूर्ववर्ती ओली सरकारले प्रस्तुत गरेका कार्यक्रमलाई बाध्यतापूर्वक उनले अवलम्बन गरेका विषय हुन् । दाहालले आफ्नो कार्यकालमा देशमाथि गरेको ठगीलाई यहाँ उल्लेख गर्छु ।

१. 'मैले संसदमा उभिएर जनतालाई सम्बोधन गर्न चाहेको थिएँ, प्रतिपक्षीले संसद अवरोध गरेकाले सम्बोधन गर्न सकिनँ ।' दाहालको यो पूरै बेइमानीपूर्ण भनाइ

हो । दाहाललाई संसद चलाउनुपर्ने भने सभामुख ओनसरी घर्तीलाई कसरी आफ्नो लडाकू कार्यकर्ताको रूपमा उताउँछन् भन्ने कुरा वैशाखको तेस्रो साता सम्भिए पुग्छ । प्रतिपक्षीले अवरोध गरेको संसदमा प्रधानन्यायाधीशविरुद्ध महाभियोग प्रस्तुत गर्नसक्ने सभामुख घर्तीले दाहालको इच्छाबेगर् नै दाहालको सम्बोधन रोक्न सूचना टाँसेर संसद स्थगन गरिन् होला त ? संसदमा बोल्न चाहन्थे पाइने भन्ने दाहालको भनाइ स्टन्ट हो । स्थानीय तहको चुनाव आउनु केहीदिन अधि चुनावमा अन्योल सिर्जना गर्न उनले थापेको संख्या थपको धरापको कारण संसद चलन नसकेको हो, दाहालको सम्बोधन रोक्न होइन ।

२. 'प्रधानमन्त्रीको रूपमा मैले अत्यन्त प्रतिकूल बिरासत पाएको थिएँ, राजनीतिक वातावरण तनावपूर्ण थियो ।' दाहालले सम्बोधनमा यस्तो भने । यो हो त ? देशको तनावपूर्ण वातावरणलाई संगालेर, भारतीय नाकाबन्दी हटाएर, चीनसँग पारवहन सुविधा लिएर र देशको आत्मनिर्भरताको जग बसाएको ओली सरकारलाई शक्तिकेन्द्रको इसारामा ढालेर दाहाल सत्तामा चढेका थिए । यति छोटो विगत कसैले भुलेको छैन । नेपालको संविधान जारी भएपछि भारतले ६ महिनासम्म नाकाबन्दी लगाएको थियो । नाकाबन्दीमार्फत मधेसी मोर्चालाई हतियार बनाएको भारतले आफ्नो हतियारमा दाहाल र देउवालाई थपेको थियो । भारतको इच्छाअनुसार संविधान संशोधनमा देउवा, दाहाल र मोर्चालाई करारनामा गराएर गठबन्धन बनाएको थियो । केपी ओलीको नेतृत्वमा नाकाबन्दी सामना गरेको नेपालसँग बदला लिन भारतले गरेको यो प्रयोगका हतियार भएर दाहाल देउवाले संविधान संशोधन गर्ने वाचा गरेका थिए । त्यसैकारण जनस्तरमा आफ्नो राजनीतिक छवि दाउमा राखेर आजसम्म यिनीहरू भारतीय रुचीअनुसार संविधान संशोधनको मौका ढुकिरहेका छन् ।

केपी ओलीले भारतीय इसारामा चलेको मधेसी मोर्चाको ताण्डवलाई भुकाएका थिए, जसलाई दाहालमार्फत त्राण दिएर उकास्नु थियो । तराई मधेसको वितण्डा र नाकाबन्दीको कुरूप प्रदर्शन टुँडिखेलमा रिले अनसनका नाममा फिक्का धपाउन बाध्य भएको थियो । दाहालले भारत निर्देशित मोर्चाको वितण्डालाई प्राण दिए । आज पनि निर्वाचन रोक्ने अस्त्रका रूपमा दाहालले फुकेको त्यही बेलुनलाई प्रयोग गर्न खोजिएको छ । अनि कसरी राजनीति तनावपूर्ण थियो दाहाल प्रधानमन्त्रीमा आउँदा ?

ओली सरकार ढाल्न दाउ हेरेर बसिरहेको भारतले संयुक्त राष्ट्रसंघसम्म पुगेर माओवादीलाई हेगमा पुर्‍याउने अप्रत्यक्ष धम्की दिएको थियो । आफ्ना कर्तुतबाट सधैं त्रसित दाहाल त्यस्तो धम्कीका सामु गल्नु स्वाभाविक थियो । लोकमान प्रयोग गरेर ओली सरकार नछाडे भ्रष्टाचारमा जाक्ने धम्की दिइएपछि नेकासँग मिलेर नयाँ गठबन्धन बनाउनु पर्ने बाध्यात्मक स्थितिमा दाहाल पुगे

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

रमेश महर्जन
प्रमुख, कीर्तिपुर नगरपालिका

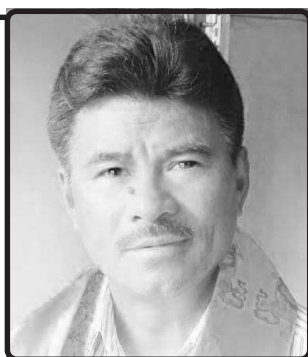
सजिता महर्जन
न.स.स., कीर्तिपुर नगरपालिका- २

सरस्वती खड्का
उप-प्रमुख, कीर्तिपुर नगरपालिका

हर्ष महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- १

रमेशमान डंगोल
वडा अध्यक्ष, कीनपा- २

राजेन्द्र महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ३

राजेन्द्र बानियाँ
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ४

राजेन्द्र महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ५

न्हुच्चे बहादुर महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ६

राजकुमार माली
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ७

तिनोद महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ८

गंगाराम महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- ९

अमन महर्जन
वडा अध्यक्ष, कीनपा- १०

२०७४ बैशाख ३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचन- २०७४ मा कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. २ बाट महिला सदस्यमा निर्वाचित हुनुभएकी यस संस्थाका संस्थापक शेरसदस्य **श्रीमती सजिता महर्जन**ज्यू साथै कीर्तिपुर नगरपालिकाबाट निर्वाचित हुनुभएका नगर प्रमुख **श्री रमेश महर्जन**ज्यू, उप-प्रमुख **श्रीमती सरस्वती खड्का**ज्यू तथा सम्पूर्ण वडा अध्यक्षज्यूहरु र सदस्यज्यूहरुलाई हार्दिक बधाई तथा सफल कार्यकालको लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छौं ।

कीर्तिपुर महिला एकता बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

कीर्तिपुर-८, नयाँबजार, फोन नं. ८३३८२२१

७ वर्षअघि शिलान्यास भएको फास्टट्याक फेरि किन शिलान्यास गरे दाहालले ?

– सीपी बजगाईं
सात वर्षअघि तत्कालीन भौतिक योजनामन्त्री विजयकुमार गच्छदारले शिलान्यास गरेको काठमाडौँ-निजगढ द्रुतमार्ग आइतबार प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले फेरि शिलान्यास गरेका छन् । एमाले वरिष्ठ नेता तथा तत्कालीन प्रधानमन्त्री माधवकुमार नेपालको सरकारले द्रुतमार्ग बनाउने निर्णय गरी त्यसको ट्याक खोल्ने जिम्मेवारी नेपाली सेनालाई दिएको थियो ।

नेपाली सेनाले ट्याक खोल्ने काम थालनी गर्दा त्यसबेला भौतिक योजना मन्त्री रहेका गच्छदारले द्रुतमार्गको ०६७ सालमा शिलान्यास गरेका थिए । ट्याक खोल्ने काम सकेपछि तत्कालीन प्रधानमन्त्री सुशील कोइरालाको पालामा भौतिक पूर्वाधार मन्त्री बिमलेन्द्र निधिले यसको निर्माणको जिम्मा भारतीय कम्पनी आईएल एण्ड एफएसलाई दिने गरी डीपीआर प्रतिवेदन तयार गरेका थिए । तर तत्कालीन मुख्य सचिव लिलामणि पौडेल र एमालेका मन्त्रीहरूको विरोधको कारण निधि त्यसमा सफल हुन

सकेनन् । त्यसलगत्तै बनेको केपी ओली नेतृत्वको सरकारले द्रुतमार्ग भारतीय कम्पनीलाई नदिने निर्णय गरी नेपाली लगानीमै बनाउने भन्दै ११ अर्ब रूपैयाँ बजेट छुट्याएको थियो । नेपाली लगानीमै द्रुतमार्ग बनाउने भन्दै ओली सरकारले ११ अर्ब रूपैयाँ छुट्याएपछि तत्कालीन प्रमुख प्रतिपक्षी दलका नेता शेरबहादुर देउवाले संसदमा विशेष समय लिएर बोल्दै सरकारको निर्णयले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा नेपाल अविश्वसनीय रहेको भन्दै तीव्र रोष प्रकट गरेका थिए ।

ओली सरकारको गठबन्धनमा रहेका माओवादी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले ओली सरकार ढालेर आफू प्रधानमन्त्री बनेपछि पुनः भारतीय कम्पनीलाई नै द्रुतमार्ग निर्माणको जिम्मा दिने तयारी गरेका थिए । त्यसका लागि उपप्रधानमन्त्री बिमलेन्द्र निधिलाई भारत पठाएर दाहालले बतावरण बनाएका थिए । तर, त्यसैबीच नेपाललाई आर्थिक घाटा पर्ने गरी भारतीय कम्पनीलाई निर्माण जिम्मा दिन नहुने भन्दै व्यापक जनदबाव आयो । जनदबाव थेग्न नसकेपछि प्रधानमन्त्री दाहालले नेपाली

लगानीमै द्रुतमार्ग बनाउने ओली सरकारको निर्णयमा फर्कन बाध्य हुनु परेको थियो । तत्कालीन प्रधानमन्त्री ओलीले आफूमाथि दाहालले राखेको अविश्वास प्रस्तावको जवाफ दिने क्रममा पनि द्रुतमार्ग नेपालले नै बनाउने सरकारको निर्णय अब के हुन्छ ? भनी प्रश्न उठाएका थिए ।

तीव्र जनदबावपछि नेपाल आफैले द्रुतमार्ग बनाउने निर्णयमा फर्कन बाध्य भएका प्रधानमन्त्री दाहाल आफूमाथि लागेको लम्पसारवादको कलंक मेट्न चाहन्थे । त्यसैले उनले द्रुतमार्ग आफै बनाउन लागेको देखाउन त्यसको दोहोर्‍याएर शिलान्यास गर्ने योजना बनाए । द्रुतमार्ग निर्माणको लागि ११ अर्ब रूपैयाँ बजेट छुट्याउने ओली सरकारको योजना जनदबावका कारण भारतलाई दिन नसकेपछि दाहाल द्रुतमार्ग निर्माणको जस लिन फेरि दोहोर्‍याएर द्रुतमार्ग शिलान्यास गर्ने निष्कर्षमा पुगेका हुन् । सोहीअनुसार उनले ७ वर्ष अघि नै शिलान्यास भएको काठमाडौँ-निजगढ फास्टट्याकको शिलान्यास गरे । जसका लागि ओली सरकारले ११ अर्ब बजेट बिनियोजन गरेको थियो ।

स्थानीय तह निर्वाचन फेरि सन्ध्या, असार १४ मा गर्ने मन्त्रिपरिषद्को निर्णय

काठमाडौँ । दोस्रो चरणको स्थानीय तह निर्वाचन असार १४ गते बुधबार हुने भएको छ ।

यसअघि सरकारले दोस्रो चरणको निर्वाचन असार ९ गते गर्ने निर्णय गरेको थियो । मन्त्रिपरिषद्को जेठ १७ गते बिहान प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा बसेको बैठकले स्थानीय तहको दोस्रो चरणको निर्वाचन पाँच दिन पर सार्ने निर्णय गरेको हो ।

मुसलमान समुदायको पवित्र पर्व रमजानको अन्तिम दिन असार ९ गते परेकाले सरकारले निर्वाचन पर सारेको उपप्रधानमन्त्री तथा गृहमन्त्री विमलेन्द्र निधिले जानकारी दिनुभयो ।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'ले दोस्रो चरणको निर्वाचनको मितिका बारेमा

निर्वाचन आयोगका पदधिकारीसित मंगलबार छलफलसमेत गर्नु भएको थियो ।

‘दोस्रो चरणको निर्वाचनको मिति जेठ ३१ लाई सारेर असार ९ गते भनिएको थियो, असार ९ गते पनि मुसलमान समुदायको रमजान पर्वको अन्तिम दिन पर्ने भएकाले र मधेसवादी दलहरूलाई पनि निर्वाचनमा सहभागी गराउने

उद्देश्यले निर्वाचन सारिएको हो', उपप्रधानमन्त्री निधिले भन्नु भयो ।

चवालीस हजार घरको पुनःनिर्माण सुरु

काठमाडौँ, १४ जेठ । भूकम्पले क्षति भएका आठ लाखमध्ये ४४ हजार ४५७ घरको पुनःनिर्माण सुरु भएको छ ।

अर्थ मन्त्रालयले आइतबार सार्वजनिक गरेको आर्थिक सर्वेक्षण आ.व. २०७३/७४ मा १७ हजार २४० लाभग्राहीले आफ्नो घर आफै निर्माण गरेको उल्लेख छ । पहिलो किस्ताको रू. ५० हजार लिएका पाँच लाख ३३ हजार ६९१ लाभग्राहीमध्ये २५ हजार २६८ ले घरको जग निर्माण गरी दोस्रो किस्ताको रू. एक लाख ५० हजार माग गर्दै निवेदन दिएका छन् । यसमध्ये सात हजार ७५९

घर सहरी विकास मन्त्रालयअन्तर्गत खटिएका इन्जिनियरले प्रमाणित गरेका छन् ।

भूकम्प अति प्रभावित सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, रामेछाप, ओखलढुंगा, सिन्धुली, काभ्रेपलाञ्चोक, मकवानपुर, गोरखा, धादिङ, रसुवा, नुवाकोट, काठमाडौँ, ललितपुर र भक्तपुरमा गरी ६ लाख २६ हजार ६९५ लाभग्राही सर्वेक्षणबाट पहिचान भएका थिए । यसमा गुनासो सम्बोधनबाट २७ हजार २१८ लाभग्राही थपिए । यसरी कुल ६ लाख ५३ हजार ९१३ लाभग्राही अति प्रभावित १४ जिल्लामा

पहिचान भएका छन् ।

यसमध्ये पाँच लाख ५४ हजार ६१४ लाभग्राहीले अनुदान सम्झौता गरेका छन् । एक हजार ४३८ घरधनीले दोस्रो किस्ताको रू. एक लाख ५० हजार बुझेको सर्वेक्षणमा उल्लेख गरिएको छ । भूकम्पबाट कम प्रभावित १७ जिल्लामा 'भेरिफिकेसन मोडेल' बाट सर्वेक्षण अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

चालू आवको फागुन मसान्तसम्म स्थानीय तहमा दुई लाख पाँच हजार ३३५ गुनासा दर्ता भएका छन् ।

रक्सी पुरानै सिंसी गणतन्त्रको

बेलायती क्रान्ति, अमेरिकी पूँजीवादी क्रान्ति र फ्रान्सको राज्य क्रान्तिले सिकाएको थियो पुराना राजाहरूको ठाउँ नयाँ राजाहरूले लिनेछन् । पूँजीवादी वर्ग नयाँ सम्भ्रान्त वर्गको रूपमा देखा पर्नेछन् तर कामदार जनताको समस्या जहाँको तही रहनेछन् । पूँजीवादी क्रान्तिले फालिएका सामन्त वर्गको ठाउँमा पूँजीपति वर्गले ठाउँ लिनेछन् । गाउँ-गाउँका सामन्त र जमिनदारहरूका शोषणमा सहयोग दिने किसानहरूलाई दुःख दिने लेखनदासहरूको ठाउँ जस्तै केन्द्रीय स्तरमा अनेक आयोग र समितिका आधुनिक लेखनदासहरूले लिनेछन्

। गाउँले साहुकारहरूको ठाउँ बैँकहरूले लिनेछन् । पुराना शासक र शोषक वर्गको ठाउँमा नयाँ नयाँ शासक र आधुनिक शोषकहरू देखा पर्नेछन् । पहिले खेती-किसानसँग सामन्त र जमिनदार वर्गले कृत र विनाज्यालाको बेठ-बेगारी लिइन्थ्यो भने पूँजीवादी समाजमा उद्योग, व्यापार, निर्माण व्यवसायी र यातायात वा हवाई सेवाबाट व्यापक जनता र उपभोक्ताहरूको दैनिक र ठूलो आकारमा शोषण हुन्छ । हिजो राजाले राजपरिवारका सदस्यहरूलाई नै अनेक मान-पदवी दिने गर्थे भने पूँजीवादी गणतन्त्रमा शासनमा पुगेका राष्ट्रपति

र प्रधानमन्त्रीहरूले आ-आफ्नै परिवारका व्यक्तिहरूलाई मान-पदवी र पुरस्कारहरू प्रदान गर्छन् । सामन्ती र पूँजीवादी व्यवस्थामा व्यक्तिहरू र शैली फेरिन्छन्, सार उही हुन्छ । १३ जेठको दिन राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले नेपाल रत्न विभूषण आफ्नै छोरीहरूलाई हस्तान्तरण गरिन् । वीरेन्द्र र ज्ञानेन्द्र शाहले पनि आफ्नै महारानीहरू र राजकुमारहरूलाई यस्तै पदवीहरू प्रदान गर्थे ।

यसको अर्थ हो राजतन्त्र समाप्त भए पनि त्यसको ठाउँ गणतन्त्रमा सामन्त वर्गीय पद चिन्हमै शासन व्यवस्था अगाडि बढ्ने र बढाउने गरिन्छ भन्ने प्रस्ट हुन्छ ।

जनआन्दोलनका गम्भीर घाइते मुकेश कायस्थलाई सम्मान

बनेपा, १५ जेठ । बनेपा नगरपालिकामा रहेका जनआन्दोलनका गम्भीर घाइते तथा ज्यूँदो सहिद मुकेश कायस्थलाई आज सम्मान गरिएको छ । उहाँको निवास पुगेर गणतन्त्र दिवस आयोजक जिल्ला समितिबाट सम्मान गरिएको हो । बाह्र वर्षदेखि अर्धचेत अवस्थामा रहेका मुकेशलाई प्रमुख जिल्ला अधिकारी शिवप्रसाद सिम्खडा, जिल्ला समन्वय समितिका स्थानीय विकास अधिकारी कोमल धमला र धुलिखेल नगरपालिकाका प्रमुख

अशोक व्याञ्जले संयुक्त रुपमा सम्मान गर्नु भएको थियो ।

सो अवसरमा मुकेशकी आमा मिरा कायस्थले उहाँको स्वास्थ्य अवस्थाबारे जानकारी गराउनुका साथै नियमित जाँचका लागि चिकित्सकको व्यवस्था गर्न अनुरोध गर्नुभएको

थियो । जनआन्दोलनका क्रममा मुकेश प्रहरीको गोली लागेर गम्भीर घाइते हुनुभएको थियो । यसअघि प्रभातफेरी आयोजना गरिएको थियो ।

हार्दिक श्रद्धा सुमन

यस पत्रिकाका शुभचिन्तक एवं सहयोगी श्री शम्भुराम श्रेष्ठ, श्री ओमप्रकाश श्रेष्ठ, श्री दामोदर श्रेष्ठ, श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ, श्रीपञ्चराम श्रेष्ठ र श्री महेश्वर श्रेष्ठका ममतामयी आमा **श्रीमती हिरादेवी श्रेष्ठ** को ८५ वर्षको उमेरमा यही जेठ १५ गते असामयिक निधन भएकोमा दुःख व्यक्त गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछौं । यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस् भनी हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

स्व. हिरादेवी श्रेष्ठ

जन्म:
वि.सं. १९८९/०७/२०

स्वर्गारोहण:
वि.सं. २०७४/०२/१५

हार्दिक श्रद्धा सुमन

वरिष्ठ पुरातत्त्वविद् श्री शुक्रसागर श्रेष्ठको ६३ वर्षको उमेरमा जेठ ४ गते असामयिक निधन भएकोमा दुःख व्यक्त गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । यस दुःखद घडिमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

स्व. शुक्रसागर श्रेष्ठ

जन्म:
वि.सं. २०११

स्वर्गारोहण:
वि.सं. २०७४/०२/०४

कीर्तिपुर हिलसाइड होटल एण्ड रिसोर्ट
चिटू विहार, कीर्तिपुर- १०

पुष्पकमल.....

निर्माण गरियोस् भनेर बारबार दबाब दिँदै आयो । मुलुकको संविधानसँग बाफिने र अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारका प्रोटोकल बाहिर गएर त्यस्ता कानुन कसैले पनि निर्माण गर्न सक्दैनथ्यो । १० महिना आफै सरकारमा बस्दा दाहालले यस विषयमा न सिक्ने भन्ने न त कुनै कानुन बन्थ्यो । तर उल्लेख्य काम भयो भनेर अमूर्त र गोलमटोल भाषा प्रयोग गरेर द्वन्द्व पीडितलाई फेरि पनि ठग्ने काम गरेका छन् ।

११. सुस्त गतिमा रहेको भूकम्प पीडितलाई राहत दिने काममा तिब्रता ल्याएको भनेर अर्को भ्रम छरेका छन् दाहालले । भूकम्पको एक वर्ष बित्दासम्म पीडितको लगत समेत नलिई बसेको थियो सुशील कोइराला सरकार । ओली सरकार गठन भएपछि आफूले भनेको मान्छे पुनः निर्माण प्राधिकरणमा नियुक्त गर्नुपर्छ भनेर नेकाले २ महिना संसद अवरुद्ध गर्यो । यसलाई चिदै ओली सरकारले पुनर्निर्माण ऐन ल्यायो, प्राधिकरण गठन गर्यो र हजारौ प्राविधिक खटाएर २ महिनामा पीडितको लगत तयार गरी पहिलो किस्ताको ५० हजार वितरण गर्यो । दाहाल सरकारमा आएपछि १० महिनामा भूकम्प पीडितले दोस्रो किस्ता रकम पाए

? पाएनन् । प्रधानमन्त्री दाहालले भूकम्प पीडितलाई ८ लाख दिने भाषण गरे तर, प्राधिकरणबाट पीडितले पाउने दोस्रो किस्ताको रकम अहिलेसम्म पाएका छैनन् । १२. अन्तमा, माओवादी ‘क्रान्ति’को सफलतासँग प्रचण्डले आफ्नो सरकारलाई जोड्न भ्याएका छन् । माओवादी क्रान्तिको नाममा समाजमा आफ्नो विचार जनतामा पुर्‍याउन सक्ने स्थिति हुँदाहुँदै हतियार उठाएर छापामार युद्ध सञ्चालन गरियो । १७ हजार गरिब नेपालीका सन्तान मारिए । संसदीय व्यवस्थाको अन्त्य गरी सर्वहारा वर्गको अधिनायकत्वसहितको जनवाद स्थापना गर्ने भनेर गरिब जनताका छोराछोरीलाई मारिएको थियो । जनयुद्ध नामको त्यो वितण्डाले गरिबहरूकै ज्यान लियो र अन्तमा माओवादी आन्दोलन आज संसदीय व्यवस्थाको पनि कुरूप फोहोरी खेलहरूमा टुप्पी पुरिने गरी चुर्लुम्म ढुबेको छ । युद्धका नाइके प्रचण्ड संसदको चरम फोहोरी खेलको अभ्यास गर्दै मुलुकको प्रधानमन्त्री बन्नु, छापामार युद्धमा होमिएका युवाहरूलाई खाडीको मरुभूमिका ऊँट चराउन पुर्‍याउनु, मुलुकको २० वर्ष राजनीतिक क्रान्तिका नाममा बराल्नुलाई माओवादी क्रान्तिको उपलब्धि देख्दैछन् ।

-चक्रमण्ड डटकम

चिकित्सकसँग जहाज दुर्घटनामा बाँचेकी प्रज्ञाको सवाल-जवाफ

काठमाडौँ । गोमा एयरको कार्गो विमान दुर्घटनामा घाइते हुनु भएकी परिचारिका प्रज्ञा महर्जन आफ्नो दुखाई चिकित्सकलाई बताउन सक्ने हुनु भएको छ ।

काठमाडौँको धापासीस्थित ग्रान्डी अन्तर्राष्ट्रिय अस्पतालमा उपचार गराइरहनु भएकी प्रज्ञा बोल्न सक्ने भएको उपचारमा संलग्न चिकित्सकले जानकारी दिनु भयो ।

चिकित्सकहरूले ‘प्रज्ञा तपाईंलाई कस्तो छ ?’ भनेर सोध्दा उहाँले ‘ठीकै छ’ भनी जवाफ दिने गर्नुहुन्छ । ‘हामीले सोधेका प्रश्नको जवाफ दिनुहुन्छ ?’ उपचारमा संलग्न चिकित्सक चक्रराज पाण्डेले मंगलबार अन्नपूर्णसँग भन्नुभयो । ‘हामीले हरेक दिन परीक्षण गरिरहेका छौं । उहाँलाई दुखाई छ । तर पनि उहाँ अब हाम्रो नियन्त्रणमा हुनुहुन्छ ।’

हाइकेयरमा राखेर उहाँको उपचार भइरहेको छ । उहाँको उपचारमा चिकित्सकहरू चक्रराज पाण्डे, विनोद बिजुक्छे र अर्जुन कार्की संलग्न हुनुहुन्छ ।

गोमा एयरमा आवद्ध भएको दुई वर्षको अवधिमा आफ्नो पेशामा रमाइरहेकी प्रज्ञाको दुर्घटनामा परेर तीन ठाउँमा ढाड भाँचिएको छ । ग्रान्डी अस्पतालका मेडिकल डाइरेक्टर समेत रहनु भएका पाण्डेका अनुसार मंगलबार पनि ढाडको एमआरआइ गरेर हेरिएको छ ।

‘स्वास्थ्यमा सुधार हुँदै

गएपछि शल्यक्रिया गर्नु पर्नेछ’ पाण्डेले भन्नुभयो । उहाँका अनुसार प्रज्ञाको कम्तिमा पाँच वटा शल्यक्रिया गर्नु पर्ने हुन सक्छ । प्रज्ञाको ढाडमा मात्रै होइन, खुट्टाका औला जोडने हड्डी र दुवै हातको औलामा समस्या छ । ‘अहिलेसम्म उहाँको उपचार राम्रो हुँदै गएको छ ।’ पाण्डेले भन्नुभयो ‘उहाँको पेटको समस्या स्थिर छ ।’ यस्तो दुर्घटनामा परेका बिरामीको रगत जम्न सक्ने, श्वास प्रश्वासमा केहि समस्या आउन सक्ने पाण्डेले बताउनुभयो ।

०५२ सालमा काठमाडौँको कीर्तिपुरमा जन्मनु भएकी प्रज्ञा सन् २०१५ मा गोमा एयरमा परिचारिकाको रूपमा आवद्ध हुनु भएको हो । गोमा एयरको कार्गो जहाज गत शनिबार लुक्लामा दुर्घटना भएको थियो । सो दुर्घटनामा परेर चालक पारसकुमार राई र सहचालक सृजन मानन्धरको निधन भइसकेको छ ।

प्रतिकुल मौसमका कारण प्रज्ञालाई आइतबार मात्रै काठमाडौँल्याएर ग्रान्डी अस्पतालमा भर्ना गरिएको थियो । प्रज्ञालाई शनिबार लुक्लास्थित अस्पतालमा सामान्य उपचार गराइएको थियो । उहाँलाई ग्रान्डीमा ल्याएपछि २४ घण्टासम्म बोल्न दिइएको थिएन ।

प्रज्ञाका लागि कम्तिमा दुई महिना अस्पतालमा राखेर उपचार गर्नुपर्ने पूर्वानुमान चिकित्सकले गरेका छन् ।

- अन्नपूर्ण पोस्ट

छिटो-छिटो पिसाब लाग्नु प्रोस्टेटको समस्या हुन सक्छ, यस्ता छन लक्षण र उपचार

डा. अर्जुनदेव भट्ट, वरिष्ठ कन्सल्टेन्ट युरोलोजिस्ट

‘प्रोस्टेट’ एउटा पुरुष ग्रन्थी हो, जसले वीर्यको केही भाग उत्पादन गर्दछ । यो ग्रन्थीको नियमित विकासबिना सन्तान उत्पादन गर्न पुरुष सहयोगी बन्न सक्दैन । त्यसैले प्रोस्टेट ग्रन्थीको महत्व छ । २० प्रतिशत पुरुषमा ४० वर्ष पुगेपछि प्रोस्टेट ग्रन्थी कोशिकाको अतिवृद्धि (हाइपरप्लेजिया) देखा पर्छ । कोशिकाको अतिवृद्धि ६० को उमेरमा ६० प्रतिशत र ७०-८० को उमेरमा ९० प्रतिशत पुग्ने गर्छ । ८० वर्ष नाघेका पुरुषमा सधैं प्रोस्टेट ग्रन्थी कोशिकाको अतिवृद्धि देखा पर्छ । तर, सबै पुरुषले प्रोस्टेट ग्रन्थी कोशिकाको अतिवृद्धि हुँदैन उपचार गर्नुपर्छ भन्ने होइन । उपचारको आवश्यकता ग्रन्थी वृद्धिले मुत्र लक्षण देखाउन थालेपछि मात्र गराउनुपर्ने हुन्छ ।

प्रोस्टेट ग्रन्थीको अतिवृद्धि अवस्था भनेको प्रोस्टेट ग्रन्थीको संक्रमण तथा क्यान्सर रोगभन्दा भिन्न अवस्था हो । यो अवस्थाले मुत्र सञ्चालनमा अवरोध ल्याएर शरीरमा विभिन्न समस्या उत्पन्न गर्न सक्ने भएकाले पुरुषहरूले यो रोगबारे जानकारी राख्नुपर्छ ।

प्रोस्टेट के हो ?

प्रोस्टेट ग्रन्थी सामान्यतया ओखर जत्रो र तौलमा १० देखि २० ग्रामसम्मको हुन्छ । यो अति शूक्ष्म मांसपेशी, ग्रन्थी र संयोजक तन्तु मिलेर बनेको हुन्छ । यो ग्रन्थी मुत्रथैलीको तल, मुत्रनलीको सुरुको भागमा मोटो आन्द्राको मलद्वार भाग नजिकै हुन्छ । प्रोस्टेट ग्रन्थीले मुत्रनलीको सुरुको भागलाई बेरेर राखेको हुनाले ग्रन्थीको वृद्धि वा सुकेर खुम्चिएको अवस्थामा मुत्रनली साँघुरिने हुन्छ ।

फलस्वरूप मुत्रथैलीको मांसपेशी मोटो र औषी संवेदनशील हुन्छ । त्यसैले थोरै पिसाब भएको अवस्थामा पनि थैली खुम्चिन्छ र बारबार पिसाब फेर्नुपर्ने हुन्छ । अन्ततोगत्वा मुत्रथैली कमजोर भएर जान्छ र पिसाब निखार्न सक्ने क्षमता गुम्छ । त्यसैले पिसाब फेरेर अल्ट्रासाउन्ड गर्दा थैलीमा पिसाब बाँकी रहेको देखा पर्छ । मुत्रनलीको सुरुको भाग साँघुरिनु र मुत्रथैलीमा निखार्न नसकेको पिसाब रहनुले प्रोस्टेट ग्रन्थी मांसपेशी कोशिकाको अतिवृद्धिका लक्षण देखा पर्छन् । तर, पुरुषहरू सधैं प्रोस्टेटले समस्या गरेको छ भन्ने महसुस गर्दैनन् । यस्ता पुरुषले एलर्जीको वा रुघाखोकीमा प्रयोग हुने औषधि सेवन गर्दा, लामो समय पिसाब रोक्दा, रक्सी सेवन गर्दा, चिसोमा बस्दा वा धेरै दिन दिसा नगर्दा एक्कासी पिसाब रोकिएपछि ग्रन्थीको समस्या रहेको चाल पाउँछन् ।

प्रोस्टेट ग्रन्थी मांसपेशी कोशिकाको अतिवृद्धिले उग्ररूप लिएमा मुत्रथैलीको निकास पूरै ठालेर पिसाब रोक्न सक्छ । ग्रन्थी वृद्धि वा खुम्चिएर मुत्रथैली निकास तथा मुत्रनलीको सुरुको भागमा अवरोध उत्पन्न गरेर तल्लो भाग संलग्न मुत्र पदतिको लक्षणहरू देखा पर्न थाल्छन् ।

मुत्र लक्षण
मुत्र प्रणालीमा देखापर्ने लक्षण दुई प्रकारका हुन्छन्:

१. उत्तेजनात्मक लक्षण: छिटोछिटो पिसाब फेरिरहनुपर्ने, पिसाब लागेपछि रोकनै गाह्रो पर्ने, राति पिसाब फेर्न उठिरहनुपर्ने, पिसाब फेर्दा पोल्ने-जलन हुने र दुख्ने तथा पिसाबको मात्रा थोरै हुने । यसप्रकारका लक्षण बिरामीलाई बढी पिरोल्ले तथा क्रुद्ध पार्ने वा अप्ठेरो महसुस गराउने हुन्छन् ।

२. अवरोधजन्य लक्षण: पिसाब लागेर फेर्न जाँदा पनि केहीबेर कुरेपछि मात्र आउने, पिसाब फेर्न कुनैपनि, पिसाबको धारा कमजोर तथा मसिनो हुने, पिसाब निखार्न लामो समय लाग्ने, पूरै पिसाब ननिखाने र पिसाबको थैली तन्केर कमजोर भएको अवस्थामा सुतेको बेला वा अरु समय पनि पिसाब अनियमित हुने ।

निदान

रोग निदानमा उमेरको ठूलो भूमिका रहन्छ । तर, प्रोस्टेट ग्रन्थी मांसपेशी अतिवृद्धि भएर देखिने मुत्र लक्षण वृद्ध अवस्थामा मात्र हुन्छ भन्ने भ्रम राख्नु हुँदैन । ज्यादै ठूलो भएको प्रोस्टेट ग्रन्थीले मात्र मुत्र लक्षण प्रकट गर्छ भनेर पनि सोच्नु हुन्न । केही पुरुषमा निकै ठूलो प्रोस्टेट ग्रन्थीले पनि नराम्रो असर पारेको हुँदैन भने कसैलाई सानो ग्रन्थीले पनि मुत्र प्रणालीमा प्रभाव पारेको हुन सक्छ ।

रोग निदानको उद्देश्य पिसाबमा देखा परेका लक्षण प्रोस्टेट क्यान्सर, मूत्राशयको क्यान्सर, मुत्रथैलीको पत्थरी वा मुत्र संक्रमण जस्ता रोगसँग संलग्न छ कि छैन भनेर यकिन गर्नु हो । किनकि प्रोस्टेट ग्रन्थी मांसपेशी कोशिकाको अतिवृद्धिबाट उत्पन्न रोग जीवनभर रहिरहने अवस्था हुन्छ । यो रोग बढ्दै जाने भए पनि बिरामी र चिकित्सकको प्रयासले यससँग जुध्न सकिन्छ । बिरामीमा प्रोस्टेट ग्रन्थी वा मुत्रथैलीको क्यान्सर रोग देखा परे त्यसको निदान र उपचार सामान्यतया पुरुषको उमेर र अरु शरीरमा भएका जीर्ण रोगलाई ध्यानमा राखेर आक्रामक तरिकाबाट हुनुपर्छ ।

रोग निदानले निम्न कुरा थाहा पाउनु सकिन्छ: फेरिसकेपछि थैलीमा कति पिसाब बाँकी रहन्छ ? ग्रन्थी तथा पिसाबमा संक्रमण छ कि ? भएको लक्षण र संक्रमणको कारणले मुत्रथैलीमा पत्थरी जमेको छ कि ? थैलीबाट मुत्र बाहिनी नली हुँदै पिसाब मिर्गौलातर्फ बगी संक्रमण र मुत्र उच्च चापले गर्दा मिर्गौलाको कार्यक्षमता ह्रास हुने वातावरण बनेको छ कि ? मुत्र बाहिनी नली र मिर्गौला फुलेका छन् ?

- ग्रन्थीले संलग्न अवरोधका कारण मिर्गौलाको कार्यक्षमतामा ह्रास आएको छ भने त्यसको मात्रा कति छ ? आदि ।

५० वर्ष नाघेका बिरामीमा रगतमा ‘पिएसए’ भन्ने जाँच पनि गर्नु उपयुक्त हुन्छ । पिसाबको धारा सानो हुने वा कनेर पिसाब फेर्नेलाई पिसाबको वेगको ग्राफका रूपमा अध्ययन गर्नुपर्ने हुन्छ । पिसाबमा रगत जाने

बिरामीको मुत्रथैलीभित्र दुरबिनले जाँचेर हेर्नुपर्छ । त्यही सिलसिलामा प्रोस्टेट ग्रन्थीको आकार र त्यसले मुत्रनलीलाई कतिको छेकेको छ भन्ने अध्ययन गरिन्छ । प्रोस्टेट ग्रन्थी तथा मुत्रथैलीको संक्रमण र क्यान्सर छैन भन्ने यकिन भएपछि बिरामीलाई रोगले कतिको बाधा पुर्‍याएको छ त्यसको अध्ययन गर्दै उपचारको खाका तयार गरिन्छ ।

उपचारको उद्देश्य

मुत्र प्रणालीको तल्लो भागको लक्षणबाट राहत दिनु, ग्रन्थी कोशिकाको अतिवृद्धिको क्रमलाई रोक्नु, जीवन गुणात्मक तवरले उत्कृष्ट पार्न सघाउनु, बिरामीहरू जसको दैनिक जीवनमा प्रोस्टेट ग्रन्थी वृद्धि लक्षणले खासै असर पारेको छैन तिनीहरूले सामान्यतया बिना औषधि सावधानी अपनाउन सक्छन् । त्यो भनेको चिकित्सकको सक्रिय निगरानीमा रहनु हो ।

तर, प्रोस्टेट ग्रन्थी लक्षणले नकारात्मक असर परेकाहरूले आफ्नो जीवनशैलीमा आंशिक परिवर्तन गर्नुपर्छ । पानी तथा तरल पदार्थको सेवनमा बेलुका कमी ल्याउने, समय दिएर नहडबडाई पिसाब फेर्ने, तुरुन्तै फेरि पिसाब फेर्नु परे पनि नहिचकिचाउने र झिझो नमान्ने, कब्जियतबाट मुक्त रहने, दैनिक शारीरिक व्यायाम गर्ने, रक्सी तथा सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन नगर्ने, कफी र मसलाजस्ता उत्तेजक खानाबाट टाढै बस्ने आदि ।

बिरामीले सामान्य जीवनशैली हेरफेरबाट अपेक्षा गरे जति फाइदा महसुस गर्दैनन् उनीहरूले औषधि उपचारको सहयोग लिनु पर्छ । यो समस्यामा प्रायःजसो दुई थरिका औषधि प्रयोग गरिन्छ । पहिलो, मुत्रथैलीको घाँटी, मुत्रनलीको सुरुको भाग र प्रोस्टेट ग्रन्थीमा रहेका मांसपेशीमा असर गरेर त्यसलाई खुकुलो पार्ने मुत्र संचालनलाई सजिलो पार्ने औषधि । मुत्र सञ्चालनको अवरोध घटाउने औषधिले बिरामीको रक्त सञ्चारमा गिरावट ल्याएर एक्कासी रिंगटा लाग्ने हुन सक्छ ।

दोस्रो प्रकारका औषधिले प्रोस्टेट ग्रन्थी कोशिकाको वृद्धिलाई रोक्छन् । यी औषधिको ‘साइड इफेक्ट’मा यौन दुर्बलता गराउनु, वीर्यको मात्रा घटाउनु, स्तनको वृद्धि गर्नु आदि पर्छन् ।

जसलाई प्रोस्टेट ग्रन्थीको वृद्धि अथवा खुम्चिएका कारण मुत्रथैलीको मांसपेशीमा परेको असरले गर्दा छिटोछिटो पिसाब फेर्ने, पिसाब लागेपछि रोकनै

नसक्ने हुन्छ वा पिसाब चुहिने अवस्था आउँछ, तिनहरूले अर्को एक प्रकारको औषधि पनि सेवन गर्नुपर्ने हुन्छ । यी औषधिले मुत्रथैलीको मांसपेशी खुम्च्याउन कम गरी मुत्र सञ्चय गर्ने क्षमता वृद्धि गर्छन् । यस्ता औषधिको प्रतिकूल असर भनेको मुख सुक्ने, प्यास बढी लाग्ने आदि हो ।

रुशल्य उपचार

औषधि उपचारबाट सन्तोषप्रद फाइदा नपाउने बिरामीले शल्य उपचारको विधि अपनाउनुपर्छ । खास गरेर निम्न बिरामीमा शल्य उपचार अनिवार्य हुन्छ:

- थैलीमा पत्थरी भएका ।
- ग्रन्थीको बीचको भाग मुत्रथैलीभित्र एक सेन्टिमिटर वा बढी घुसेमा ।
- थैलीले थुप्रै पिसाब निखार्न नसकेको अवस्थामा ।
- संक्रमण बारम्बार दोहोरिएमा ।
- रगत देखा परेमा ।
- वृद्धिसँगै हर्निया पनि भएमा ।
- राम्रो पिसाब पूरै बन्द भएमा ।
- सुतेको बेला थाहा नपाउने गरी पिसाब चुहिने भएमा ।
- मिर्गौला तथा मुत्र बाहिनीनली फुले तथा मिर्गौलाको कार्यक्षमता ह्रास भएमा ।

शल्य उपचारपछि मुत्र अवरोध गर्ने प्रोस्टेट ग्रन्थीको भागलाई निकालेर मुत्र सञ्चालन सुचारु पार्न सकिन्छ । प्रविधिक विकासले गर्दा शल्यउपचारपछि लामो समयसम्म मुत्रथैलीका नली राख्नु नपर्ने र केही दिनमै अस्पतालबाट घर जान मिल्ने भएकाले प्रोस्टेट शल्य उपचार निकै लोकप्रिय र प्रचलित छ । शल्य तरिकाबाट निकालिएको तन्तुमा प्रोस्टेट क्यान्सर भए र नभएको जाँच मिल्ने यो उपचार विधिको अर्को विशेषता हो । यो उपचार विधिले यौन दुर्बलता ल्याउँदैन तर शल्यक्रियापछि वीर्य स्खलन प्रायः नहुने भएकाले यसबारे यौनक्रीडामा संलग्न पुरुषले जानकारी राख्नु अनिवार्य हुन्छ । शल्यक्रियापछि खुलेर मोटो धारा पिसाब गर्ने बिरामीको केही समयमा पिसाबको धारा मसिनो हुँदै जाने र लामो समय लगाएर पिसाब फेर्नुपर्ने भयो भने थप जटिलता उत्पन्न भयो कि भनेर जाँचाउनुपर्छ ।

(डा. भट्ट मेडिकेयर नेसनल हस्पिटल एन्ड रिसर्च सेन्टरमा कार्यरत छन्)

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

चुरे रहे पानी,
पानी रहे हामी

नेपाल सरकार

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

सूचना विभाग